

Aan de gemeenteraad

Uw brief van

Uw kenmerk

Behandelaar

Ruimtelijke Ontwikkeling /
F. Niessen

Onderwerp

Ontwikkelingen netcongestie in
en om Waalre

Ons kenmerk

Datum

VERZONDEN 09 JULI 2024

NB; In een bestuurlijk overleg over de netuitbreiding Eindhoven Zuid – Hapert is afgesproken dat gemeenten en provincie gezamenlijk naar buiten treden over het project nadat iedereen zich geschaard heeft achter de koers van een projectbesluitprocedure. Gedeputeerde Staten kan pas een besluit nemen als alle betreffende gemeenten hen hiertoe hebben verzocht. Dit zal naar verwachting niet eerder zijn dan begin september. Tot dit moment is afgesproken niet naar buiten te treden hierover. Derhalve is het advies deze raadsinformatiebrief als vertrouwelijk te bestempelen.

Geachte leden van de gemeenteraad,

Het zal u niet zijn ontgaan dat het oplossen van de netcongestie behoort tot een van de grootste uitdagingen van deze tijd. Om invulling te geven aan deze opgave spelen (lokale) overheden maar ook partners en bedrijven als TenneT, Enexis en ASML een belangrijke rol. Middels deze raadsinformatiebrief willen wij u informeren over ontwikkelingen die in en om Waalre op dit moment actueel zijn. Per ontwikkeling gaan wij kort in op de inhoud van het project en de huidige stand van zaken.

Netuitbreiding Eindhoven Zuid – Hapert (aanvrager TenneT)

Het betreft hier een ondergrondse hoogspanningsverbinding. Momenteel loopt er bovengronds reeds een hoogspanningskabelverbinding tussen hoogspanningsstations Eindhoven Zuid en Hapert via het grondgebied van Waalre. Uit onderzoek van TenneT is gebleken dat deze verbinding niet toereikend is. Om die reden is TenneT voornemens om op dit tracé een netuitbreiding uit te voeren met een ondergrondse 150 kV hoogspanningskabelverbinding, bestaande uit twee circuits van

Eindhoven-Zuid naar Hapert. Ook worden beide hoogspanningsstations (Eindhoven-Zuid en Hapert) gelijktijdig aan dit project uitgebreid / verzwaaard.

De Omgevingswet geeft aan dat als het de ruimtelijke procedure aangaat gemeenten in beginsel bevoegd gezag zijn bij 150 kV verbindingen. Om het project planologisch mogelijk te maken dienen de gemeenten gelijktijdig een omgevingsplan in procedure te brengen. Gezien het feit dat het hoofdzakelijk buitengebied betreft en alle gemeenten nog niet zover zijn met zo'n plan is dat een haast onmogelijke opgave. Dit en omdat het project een groot provinciaal belang kent, gemeente overstijgend is en het tracé meerdere gemeenten doorkruist, maken dat de gemeenten de Provincie hebben verzocht een zogenaamde projectbesluit procedure op te starten. Dit heeft als belangrijk voordeel dat er straks sprake is van slechts één procedure. Dit is sneller, waardoor de netuitbreiding sneller te realiseren is maar het zal ook minder capaciteit van de gemeente vragen. Als laatste heeft de procedure een voordeel in de beroepsprocedure. Er is sprake van één rechtsgang voor het totale project waarbij de Raad van State in principe binnen 6 maanden tot uitspraak komt.

Het is overigens nog niet exact bekend waar de hoogspanningskabel in de gemeente precies komt te liggen. Na de zomervakantie zal een zogenaamde milieueffect rapportage (MER) worden opgesteld waarbij gekeken zal worden naar wat voor impact het project zal hebben op de omgeving. Uiteraard hoort bij zulke omvangrijke projecten ook een omgevingsdialog. Daar zal mee worden gestart als de resultaten van de MER bekend zijn. Het is de bedoeling dat de hoogspanningskabel en de uitbreiding van de hoogspanningsstations in 2028 operationeel zijn.

Netuitbreiding Eindhoven Zuid – ASML (aanvrager ASML)

Om nu en in de toekomst aan de energievraag te kunnen voldoen is ASML voornemens een eigen hoogspanningsstation te bouwen op Veldhovens grondgebied welke middels een hoogspanningskabelverbinding van 150 kV met 3 circuits aangesloten dient te worden op het hoogspanningsstation in Eindhoven Zuid. Het betreft hier een private kabel waarbij het mogelijk is dat na aanleg het beheer en eigendom van de kabel overgaat naar TenneT.

Net als met de netuitbreiding Eindhoven Zuid – Hapert is een omvangrijke planologische procedure benodigd voor het mogelijk maken van de kabel. Het bedrijf kiest voor een andere volgorde in de aanpak. Momenteel onderzoeken zij een viertal tracés waarvan er twee door de gemeente Waalre lopen. Hoewel het tracé voor de netuitbreiding Eindhoven-Zuid – Hapert nog niet bekend is, is het mogelijk dat het hier hetzelfde gebied betreft. Mocht voor Waalre gekozen gaan worden dan is de gemeente Waalre bevoegd gezag in de planologische procedure. Zij geven bij de gemeente aan onder extreme tijdsdruk te werken. Zowel de kabel als het hoogspanningsstation dienen in 2026 operationeel te zijn. Zowel TenneT als ASML voelen niets voor het in procedurele zin samen optrekken.

Netuitbreiding Maasbracht – Eindhoven Oost (aanvrager TenneT)

Netbeheerder TenneT heeft het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) gevraagd een ruimtelijke procedure te starten voor de aanleg van een

nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen de hoogspanningsstations Maasbracht in de gemeente Maasgouw en Eindhoven Oost. Het betreft hier de uitbreiding van de energiesnelweg in Nederland die vanwege het voltage en de warmte die dit met zich meebrengt in beginsel bovengronds wordt aangelegd. De Omgevingswet geeft aan dat het Rijk voor dit soort verbindingen bevoegd gezag is, ook in de ruimtelijke procedure.

Eerste stap in de procedure is een ruimtelijke verkenning. Gebleken is dat het uiterste oostelijke deel van Waalre (de bossen en natuur naast de snelweg A2) onderdeel uitmaakt van deze ruimtelijke verkenning. De ruimtelijke verkenning beslaat een groot gebied en loopt van Waalre in het uiterste westen tot Helmond/Asten in het Oosten. Het Rijk geeft aan de periode tot 2027 te willen gebruiken om met gemeenten en inwoners de alternatieven te verkennen om in 2027 zelf een voorkeursbeslissing te nemen. Van 2028 tot 2030 werken ze voorkeursbeslissing uit in een plan gevolgd door het opstarten van de projectbesluit procedure en verkrijgen van alle benodigde vergunningen. Realisatie is voorzien in de periode 2030-2035.

Netuitbreiding Eindhoven-Waalre-Valkenswaard (Enexis)

In het kader van de energievraag/capaciteit in de regio Eindhoven heeft Enexis de opgave om haar elektriciteitsnetwerk te verzwaren c.q. uit te breiden. In totaal willen zij ondergronds 12 bundels vanaf het middenspanningstation in Eindhoven Zuid via Waalre naar Valkenswaard gaan aanleggen. Overwegend willen zij dit doen middels gestuurde boringen, maar er zijn ook stukken bij met een open ontgraving. Twee bundels zullen via de Dirk van Hornelaan afbuigen naar een nieuw te bouwen verdeelstation in Waalre Dorp. Twee bundels zullen afbuigen naar een nieuw te bouwen verdeelstation in de Voldijn en 8 bundels zullen onder of net naast het fietspad Oude Spoorbaantracé naar Valkenswaard worden geboord.

Recent heeft Enexis een omgevingsvergunningaanvraag ingediend bij de gemeenten Eindhoven, Waalre en Valkenswaard. Qua planning geven zij aan a.s. september te willen beginnen met het uitvoeren van de werkzaamheden welke driekwart jaar tot een jaar in beslag zullen nemen. Dit is ambitieus, mede gezien het feit dat er flora/fauna aspecten onderdeel uitmaken van het project waar mogelijk de Provincie Noord Brabant nog iets van moet vinden. Mocht dat het geval zijn dan is het onmogelijk de vergunning te verlenen middels een reguliere, 8 weken durende, procedure. De komende weken zal er extra aandacht zijn voor communicatie rond dit traject. Enexis neemt daarin het voortouw.

Naast de investering in deze middenspanningskabels werkt Enexis ook aan de uitbreiding van het laagspanningsnet. Hiervoor zijn in Waalre tot en met 2030 de plaatsing van 2 middenspanningsstations en 82 laagspanningsstations in de wijken voorzien.

Natuurlijke zonneweide Achtereind

In het verleden bent u hier vaker over geïnformeerd. Er zijn een aantal ontwikkelingen die maken dat we als gemeente op dit moment vertraging oplopen in dit project. Deze ontwikkelingen waren voor ons aanleiding om bij u al eerder te pleiten voor uitstel van behandeling van dit dossier op de termijnagenda. In onderstaande gaan wij uitgebreider in op deze ontwikkelingen.

Allereerst was daar eind vorig jaar een brief van het kabinet om terughoudend om te gaan met zon op landbouwgrond. Provincies zijn door het Rijk gevraagd spelregels hieromtrent op te nemen in hun omgevingsverordening. Op dit moment ligt de provinciale wijziging omgevingsverordening op dit punt ter inzage. Deze geeft aan onder welke voorwaarden zon op land nog mogelijk is. Hoewel het erop lijkt dat de zonneweide Achtereind door zou kunnen gaan omdat het onderdeel uitmaakt van de RES én er überhaupt op deze gronden een transitie naar natuur wordt beoogd zijn de regels ook niet heel duidelijk. De Metropoolregio Eindhoven is voornemens een zienswijze op dit punt in te dienen. Hoe dan ook is duidelijk dat er nog meerdere gesprekken met de Provincie nodig zijn alvorens die duidelijkheid te krijgen.

Onlangs hebben we ook een adviesbureau ingehuurd welke de businesscase voor de zonneweide heeft doorgerekend op haalbaarheid. Dat is immers belangrijk om te weten omdat als je als gemeente geen aanbesteding wilt opstarten op een moment dat er geen businesscase blijkt te zijn. Het resultaat van de doorrekening was tegenvallend. Enerzijds zijn de hoge eisen / kaders die de gemeente stelt debet aan de tegenvallende businesscase maar het wordt vooral veroorzaakt door een inzakkende markt voor zon. Denk daarbij aan negatieve stroomprijzen, juist op momenten dat volop de zon schijnt. In overleg met ons adviesbureau BIZOB voor aanbestedingen is besloten een tussenstap in te bouwen en na de zomervakantie een marktconsultatie in te bouwen. Voorgesteld wordt in ieder geval de resultaten daarvan af te wachten alvorens het project en het vaststellen van de selectieleidraad te behandelen in uw raad.

Als laatste zijn daar ook nog berichten aangaande de energienetcongestie. Eerder hebben wij aan u aangegeven dat er behalve een aansluiting op het energienet ook een rechtstreekse aansluiting op een grootgebruiker mogelijk is. Dat behoort nog steeds tot de mogelijkheden. Enexis geeft in recente gesprekken aan mocht een zonneparkontwikkelaar nog geen aansluit reservering op het energienet hebben genomen deze niet voor 2028 kan worden aangesloten. Mocht er wel sprake zijn van een reservering dan kan er wel worden aangesloten. Dit houdt verband met hetgeen eerder omschreven rond de uitbreiding van het hoogspanningsstation Eindhoven Zuid in 2028.

Samengevat komt er de komende jaren op het gebied van netcongestie veel op de gemeente af. Het zijn projecten waar we als gemeente direct van profiteren maar het zijn vaak ook projecten waar omliggende gemeenten/de regio van profiteert. In veel gevallen is de gemeente in procedurele zin ook het bevoegd gezag. Dit vergt veel ambtelijke capaciteit. Capaciteit waar nu nog niet altijd rekening mee is gehouden. Weliswaar zijn er bij procedures legesinkomsten. Die zijn echter bij lange na niet toereikend voor de inzet voor de benodigde capaciteiten. Daar waar mogelijk zullen wij onze partners vragen om een aanvullende financiële bijdrage.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Waalre,

Gemeentesecretaris,


mr. drs. R.L. Franken

Burgemeester,


M.F. Oosterveer